

Gildeskål kommune

postmottak@gildeskal.kommune.no

Fauske, 07.07.2023

Dette brevet sendes på vegne av Naturvernforbundet i Nordland og Norges Jeger- og Fiskerforbund Nordland.

Høringsuttalelse til forslag til kommuneplanens arealdel for Gildeskål kommune

Forum for natur og friluftsliv (FNF) Nordland er et samarbeidsnettverk for 14 natur- og friluftslivsorganisasjoner i regionen. Vårt mål er å ivareta natur- og friluftslivsinteressene i Nordland fylke ved å styrke og fremme organisasjonenes arbeid, være en møteplass for samarbeid og en arena for kompetansebygging for natur- og friluftslivsorganisasjonene med sitt virke i regionen. Medlemsmassen hos de tilsluttede organisasjonene er ca. 22 000 personer.

Vi viser til Høring og offentlig ettersyn av kommuneplanens arealdel 2023-2035 for Gildeskål kommune.

1. Innledning

Som planmyndighet har Gildeskål kommune et vesentlig ansvar med å forvalte arealene og hensynta viktige samfunnsinteresser som for eksempel natur, landskap, friluftsliv og reindrift i arealplanleggingen. Dessverre har menneskelig aktivitet og nedbygging av natur ført til at vi lever i en tid der vi utrydder arter i et høyere tempo enn noen gang. Kommunene må derfor føre en arealpolitikk som i større grad går ut på å verne mer av naturen og stanse forbruket av natur. Dette innebærer at kommunen må gjenbruke og fortette allerede utbygde arealer. Et arealregnskap som kan begrunne og dokumentere behovet for arealbruken er derfor nødvendig. I tillegg til å vise hvordan kommunen bidrar til å stanse tap av naturmangfold, så må kommunen vise ambisjoner for oppfylle naturavtalen med 30 prosent vern av land og hav.

Det står (i saksfremlegget til planutvalgsmøte 27.04.2023) at, sitat: «Målet med kommuneplanens arealdel er å følge opp viktige fokusområder i kommunens samfunnsplan; legge til rette for utvikling i Gildeskål kommune på en måte som ivaretar viktige miljø- og samfunnsinteresser.» Videre står det at sjøområdene er blant de viktige temaene i denne revisjonen. Vi er positive til at sjøområdene prioriteres fordi vi ser at politiske vekstmål i oppdrettsnæringen har hatt betydelige konsekvenser for natur, friluftsliv og landskap. Vi ser også at akvakultur har fortrenget tradisjonelle næringer og aktiviteter på sjøen.

Det burde vært gjort utredninger på den totale miljøbelastningen av utslippene fra eksisterende anlegg og det er på høy tid at det kommer krav om lukkede anlegg. Vi mener også at Gildeskål kommune burde gå sammen med Bodø kommune og Steigen kommune og lagd en interkommunal

kystsoneplan, noe som vil gi et bedre grunnlag for å vurdere den samlede belastningen på naturmangfoldet (jfr. naturmangfoldloven § 10) og det marine økosystemet.

I tillegg er strandsonen under press som følge av industrietableringer, annen næringsbygg, bygging av flytebrygger, naust og fritidsboliger. Vi mener at hovedregelen må være at bygging skal være samlokalisert med eksisterende infrastruktur.

Ellers synes vi Gildeskål kommune har flere gode og ambisiøse arealstrategier (side 6. i planbeskrivelsen).

I det påfølgende kommer våre merknader til planforslaget og konkrete tema, formål og tiltak:

2. Akvakultur

Vi viser til planbeskrivelsen s. 27-28 hvor det er en tabell over områder avsatt til akvakultur i *gjeldende plan* og med endringer i *revidert plan*. På side 29 er det på en veldig god måte redegjort for *hvilke* lokaliteter som er tatt ut og *hvorfor* de er tatt ut. Vi har følgende meninger om dette:

- Vi støtter at **A1 Sørfugløy** tas ut av planen. Det er veldig tunge argumenter for dette, blant annet nærhet til Fugløya naturreservat og lundefuglkolonien. I tillegg vil det kunne bryte med landskapsbildet og komme i konflikt med viktige fiskeriinteresser. jf. planbeskrivelsen s.29. og innkomne innspill til oppstarten.
- Vi støtter at **A2 Fleinvær** tas ut av planen. Det er veldig tunge argumenter for dette, jf. planbeskrivelsen s.29. og innkomne innspill til oppstarten.
- Vi støtter at **A16 Arnøysundet** tas ut av planen. Her er det sterke fiskeriinteresser, jf. planbeskrivelsen s.29. og innkomne innspill til oppstarten.

I planforslaget er det ett nytt område for akvakultur; *Lillevika utenfor Storvika*. Vi mener at dersom Gildeskål kommune skal avsette nye områder til akvakulturformål og matfisk, så må det være et krav om lukkede anlegg.

2.1. Torskeoppdrett

Med bakgrunn i de kjente miljøutfordringene ved torskeoppdrett i åpne merder, så mener vi at det ikke kan avsettes arealer til dette formålet i arealplanen. Forskningsbasert kunnskap om miljøpåvirkningene fra torskeoppdrett i åpne merder forteller at det vil medføre genetisk påvirkning på kysttorsk og store utslipp til miljøet med konsekvenser for fugl og naturtyper.

Forskningen vi sikter til er blant annet:

- Torskeoppdrett kan være en risiko for kysttorsken¹
- Risikorapport norsk fiskeoppdrett 2022 – risikovurdering — Effekter på miljø og dyrevelferd i norsk fiskeoppdrett²

Utfordringene med rømming fra torskeoppdrett ble godt kjent da det ble påvist fangster av rømt oppdrettstorsk i nabokommunen Meløy tidligere i år. Slik kan vi ikke ha det i Norge.

¹ <https://www.hi.no/hi/nyheter/2022/maj/torskeoppdrett-kan-vere-en-risiko-for-kysttorsken>

² <https://www.hi.no/hi/nettrapporter/rapport-fra-havforskningen-2022-12#sec-11>

Vi registrerer (ut ifra tabellen over akvakulturlokaliteter) at torskeoppdrett er utelatt der hvor det er gyteområder for torsk, og dette er positivt. I tillegg skulle det vært bestemmelser, alternativt retningslinjer, som presiserer at det ikke kan avsettes arealer til torskeoppdrett i åpne merder.

Det er en lokalitet for torskeoppdrett i gjeldende plan (**A15 Sandhornøy vest**) hvor det opplyses om at det er «*pågående søknad*». Videre er det foreslått at området skal kun benyttes til algedyrking, bløtdyr, krepsdyr og pigghuder, dersom søknaden ikke godkjennes. Vi mener Gildeskål kommune bør ta ut denne lokaliteten på grunn av nærheten til flere oppvekstområder og gyteområder for torsk i kommunen³.

3. Hytte og fritidsboliger

Hytte- og fritidsboligbygging representerer en av de største årsakene til tap av leveområder for flora og fauna. Mye tyder på at det vil komme statlige føringer og anbefalinger om en sterk reduksjon av hytte og fritidsboligutbyggingen i Norge. Vi viser til tydelige signaler fra forskere og regjeringen⁴: – *Norge har syndet. Vi har tillat for mye nedbygging av natur. Hytteutbygging og vei er verstingene når det kommer til naturtap, sier Eide til E24.* I tillegg er det satt av for mange hytter/fritidsboliger i kommuneplanene. *Vi har nesten en halv million hytter i Norge, og har satt av plass tilsvarende 200 000 fotballbaner til å bygge flere*⁵.

Vi ber om at det gjøres utredninger på behovet for hytte- og fritidsboligutbygging i kommunen.

Det er positivt at det er ført et arealregnskap som viser at det i planforslaget tas ut flere hytteområder og erstattes med LNFR-områder: «*Planforslaget inneholder ingen nye hytteområder, men noen fradelte hyttetomter som er vist som byggeområde i revidert plan. Dette utgjør 19 dekar. Fire hytteområder, med et samlet areal på 1470 dekar, er tatt ut av planforslaget. Det største området er Mikkelfjellet (Sunds fjordfjellet) som utgjør 1,4 km².*» (fra planbeskrivelsen s. 34).

Ellers er vi fornøyde med at det ikke er planlagt hytter, eller noen andre former for bebyggelse i områder som er registrert som svært viktige friluftslivsområder.

4. Bygging i strandsonen (100-metersbeltet)

Strandsonevernet skal stå sterkt i Norge og kommunen kan ikke tillate nedbygging og privatisering av den viktige og tilgjengelige strandsonen. Hvordan kommunen ivaretar den viktige strandsonen, herunder kystlandskapet, naturmangfoldet og friluftslivet, må komme frem av planforslaget. Vi er innforstått med at flere foreslåtte arealformål og tiltak vil være underlagt krav om reguleringsplan (og med planprogram og konsekvensutredning), men så langt det lar seg gjøre bør det være avklart i overordnet plan hvordan disse interessene blir ivaretatt.

Felles brygger og naust bør prioriteres i kommunen og det må redegjøres for hvordan dette gjennomføres i planforslaget. Mange naust i Norge er blitt ulovlig innredet, noe kommunen må følge opp at ikke forekommer. Vi er derfor fornøyde med at det i bestemmelsene til planen er tydelig presisert at naust ikke skal kunne innredes til overnatting/boligformål. Videre er vi positive til at der

³ <https://portal.fiskeridir.no/portal/apps/webappviewer/index.html?id=ea6c536f760548fe9f56e6edcc4825d8>

⁴ <https://e24.no/energi-og-klima/i/ejz7Q4/rekordmange-hyttetillatelser-gir-miljoebekymring-norge-har-syndet-sier-klimaministeren>

⁵ <https://www.nina.no/Om-NINA/Aktuelt/Nyheter/article/hvor-mye-plass-har-vi-satt-av-til-hytter-i-norge?fbclid=IwAR3PyVG-VUU6A3kiPR3ERC7uuPYnmDwFDHMOsJSIDPejse-39xEIYW1rgy8>

det er registrert andre viktige interesser (naturmangfold, friluftsliv, kulturminner og landbruk/beite) så er det ikke foreslått ny naustbebyggelse.

5. Øvrige/andre formål og tiltak (jf. konsekvensutredningen)

5.1. Saura

I henhold til konsekvensutredningen vil det sannsynligvis innebære at viktige arealer for natur, friluftsliv, landskap og reindrift går tapt. Vi er derfor kritiske til forslaget.

5.2. Langsanden

Et svært viktig område for friluftsliv, badeliv og naturmangfold. Vi er enige i vurderingen om at det vil være uaktuelt å spre inngrep/bebyggelsen. Området må ikke privatiseres og bygges ut, eller tilrettelegge for aktiviteter som genererer økt støy og forstyrrelser.

5.3. Horsdal

Området må bevares som et lokalt viktig friluftslivsområde og det bør ikke bygges naust her. Til konsekvensutredningens vurdering om at «Naust ansees likevel som mindre privatiserende enn annen bebyggelse i strandsonen.» så kan ikke kommunen lukke øynene for det faktum at det er privatiserende.

6. Kommentarer til relevante retningslinjer (jf. høringsdokumentets Planbestemmelser og retningslinjer):

6.1. Kapittel 5.5. Byggeforbud langs sjø, vann og vassdrag, 6. kulepunkt:

- *Kantvegetasjon langs vassdrag har betydning for erosjonsvern, økosystem, landskapselement og opptak av næringssalter. Vegetasjonssoner langs vassdrag og sjø skal i størst mulig grad bevares. For vernet vassdrag eller vassdrag som fører anadrom laksefisk gjelder at vegetasjonssonen skal bevares innenfor 20-meterssonen langs vassdraget.*

Kommentar: Vi mener at hovedregelen må være at all kantvegetasjon bevares dersom Gildeskål kommune skal ta et skikkelig miljøansvar. I vannressursloven § 11 står det: «Langs bredden av vassdrag med årssikker vannføring skal det opprettholdes et begrenset naturlig vegetasjonsbelte som motvirker avrenning og gir levested for planter og dyr.». Kommunen må være oppdatert på hva lovverket sier og ha retningslinjer er i tråd med dette, blant annet om og når det er søknadspliktig.

6.2. Kapittel 6.5. Opplysende retningslinjer, 3. og 4. kulepunkt:

- *Det er et mål å plassere akvakulturanleggene slik at de er minst mulig i konflikt med fiskeriinteressene.*
- *Søker på lokalitet for oppdrett bør ha diskutert søknaden med fiskeriinteressene før søknaden sendes. Plassering og utforming av anlegget m/ fortøyning er av spesiell interesse for fiskeri*

Kommentar: Dette er altfor beskjedne retningslinjer når en kjenner til de store interessekonfliktene og hvor eksklusiv bruk av arealene akvakultur tross alt er. Retningslinjene må være mer tydelig på at akvakultur *ikke* skal komme i konflikt med fiskeriinteressene, herunder kjente fiskeplasser og gyteområder. Og søker på lokalitet må ha diskutert søknaden sammen med kommunen før den sendes.

7. Lysforurensning

Vi savner bestemmelser og retningslinjer for lysforurensning. Lysforurensning har blitt et økende problem, også i Gildeskål kommune. Etter vårt syn så er opplagt at dette må være et utredningstema i alle reguleringsplaner, men det bør også være beskrevet i overordnet plan. På [denne siden](#) finnes det mye informasjon kommunen kan benytte i den forbindelse. Les også presentasjoner fra [dette seminaret](#). Kommuner er også [oppfordret til å ha en lysplan](#), noe vi også oppfordrer til.

8. Avsluttende merknader til planforslaget

Vi mener det er et godt planforslag, men at det må være en mer restriktiv holdning til akvakultur i åpne merder og øvrige formål på land som gjør beslag på natur.

Vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Nordland

Jens Egil Pedersen
Styreleder

Gisle Sæterhaug
Koordinator

Kopimottakere:

Statsforvalteren i Nordland
Nordland fylkeskommune